

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 Oslo

Oslo, 1.11.2022
Deres ref.: 21/4142, Vår ref.: 21/4810
Saksbehandler: Marit Hoel
Administrerende direktør

Forslag til nasjonalt program for offisiell statistikk 2024–2027

Statistisk sentralbyrå (SSB) viser til brev fra Finansdepartementet av 26. august 2021 der SSB ble bedt om å levere forslag til neste statistikkprogram innen 1. november 2022. Det nye statistikkprogrammet skal gjelde fra 1. januar 2024.

Forslaget (vedlegg 1) er utarbeidet av SSB etter samråd med Utvalget for offisiell statistikk. Nedenfor beskrives noen av de vurderinger som er foretatt, samt prosessen ved utarbeiding av programmet.

Grunnlag

Forslaget til statistikkprogram bygger på statistikkloven av 21. juni 2019 og forarbeidene til denne, samt statistikkprogrammet for perioden 2021–2023 vedtatt av Kongen i statsråd 18. desember 2020. Statistisk sentralbyrå anbefaler at det andre programmet skal gjelde for perioden 2024 til og med 2027. Basert på erfaringene med det første programmet, vil en periode på fire år gi bedre tid til å utvikle det nasjonale statistikksystemet. En lengre programperiode vil være lite hensiktsmessig med hensyn til å identifisere statistikkbehovene og legge planer for utvikling av offisiell statistikk. Se vedlegg 2 for vurderinger.

Forslaget til nytt statistikkprogram viderefører i all hovedsak statistikkene og prioriteringene fra det første programmet, og omfatter i tillegg utvikling både av eksisterende og nye statistikker.

Proessen

Utvalget for offisiell statistikk har gjennom 2022 hovedsakelig arbeidet med nasjonalt statistikkprogram. Det ble organisert en workshop om nytt statistikkprogram for utvalget 7. februar 2022, og deretter har statistikkprogrammet blitt behandlet på to utvalgsmøter. Utvalget har vært konsultert flere ganger om det nye programmet via felles område i MS Teams. I tillegg har SSB hatt en rekke bilaterale møter og konsultasjoner med medlemmer i utvalget. Alle avdelinger i SSB har bidratt aktivt i programarbeidet. SSB har vektlagt kartlegging av brukerbehov. Offisiell statistikk skal være relevant. Mange høringsinstanser til første program, Rådet for SSB, Eurostats Peer review-team og ulike forskningsinstitusjoner har påpekt at statistikken må utvikles i takt med samfunnsutviklingen.

En rekke møter med brukere og mulige statistikkprodusenter har blitt gjennomført. Dette omfatter både departementer med underliggende etater og andre interessenter. Statistikkprogrammet har også vært tema i SSBs ordinære møter med statistikkbrukere, blant annet i rådgivende utvalg.

Det har også vært arrangert møter med statistikkprodusenter utenfor Utvalget for offisiell statistikk om behovet for utvikling og statistikker som kan inngå i programmet. Dette omfatter mulige nye produsenter av offisiell statistikk.

Våren 2022 ble det gjennomført en konsultasjonsrunde blant universiteter og forskningsinstitusjoner som resulterte i flere innspill med hensyn til utviklingsbehov.

Programforslaget har vært behandlet i Rådet for SSB to ganger.

Innretning

Statistikkprogrammet skal angi hvilke statistikkområder som skal dekkes og hvilke offentlige myndigheter som er ansvarlige for statistikkene. Hovedkapittelet som beskriver statistikkområdene, bygger på tilsvarende kapittel i statistikkprogrammet for 2021–2023. Forslaget er holdt på et overordnet nivå og omhandler temaer som direkte angår programmet. Forslaget følger i stor grad strukturen fra gjeldende program. De innledende kapitlene om bakgrunn, formål, rammer, omfang og innhold er kortet ned. Et nytt kapittel beskriver i hovedtrekk endringene fra programperioden 2021–2023. Et kapittel om samfunnsperspektiver og tverrgående utviklingstiltak omtaler utvalgte temaer der sammenstilling og utvikling av ny offisiell statistikk på tvers av statistikkområder, er særlig framtreddende.

Flere potensielle statistikkprodusenter har vært vurdert i prosessen. Forslaget inkluderer ny offisiell statistikk fra seks nye produsenter fra 2024, med det tilhørende delområdet i parentes:

- DFØ (Tillit til offentlige institusjoner) for å belyse innbyggernes forhold til offentlige institusjoner, blant annet basert på spørsmål utarbeidet av OECD
- IMDi (Innvandrere) for å dekke bosetting av flyktninger og gi et mer helhetlig bilde av innvandringsområdet
- Kreftregisteret (Sykdommer) for å utvide dekningen av flere ikke-smittsomme sykdommer, jf. første statistikkprogram
- Mattilsynet (Jordbruk) som rapporterer statistikk som er hjemlet i EØS-avtalens vedlegg XXI om statistikk
- Meteorologisk institutt (Klima og utslipp til luft) som har lange tidsserier om temperatur og nedbør som avspeiler klimautviklingen i Norge
- Norad (Bistand) som har statistikk som belyser bruken av de offentlige bistandsmidlene

Av disse institusjonene er kun DFØ med i Utvalget for offisiell statistikk i dag. Disse nye offisielle statistikkene er basert på eksisterende statistikk utenfor dagens statistikkprogram. De bidrar til bedre dekning og dermed relevans for den samlede norske offisielle statistikken.

Med nye produsenter av offisiell statistikk blir det i alt 17 offentlige myndigheter, inkludert SSB, som er produsentansvarlige for offisiell statistikk.

De 21 hovedområdene er beholdt, og alle delområdene fra første program videreføres. I tillegg foreslås to nye delområder – Bistand under Offentlige finanser og Tillit til offentlige institusjoner under Valg og demokrati. For 11 av hovedområdene er det bare SSB som produserer offisiell statistikk. For de resterende 10 er også andre offentlige myndigheter i tillegg til SSB ansvarlige for deler av hovedområdene. Områdebeskrivelsene er oppdatert der det har vært behov, men mye av teksten er uendret siden mesteparten av første program videreføres. De største endringene gjelder omtalen av utviklingsoppgaver i kommende periode. Det foregår i tillegg mye kontinuerlig forbedring som ikke omtales.

Referanser og krysshenvisninger er begrenset for ikke å gjøre programmet mer omfattende enn nødvendig. Når det gjelder statistikkforpliktelsene i vedlegg XXI i EØS-avtalen, er kun basisrettsakter oppgitt. Boksene som viser statistikkene som inngår i delområdene ved inngangen til programperioden, er beholdt som supplerende informasjon. SSB anbefaler at de, som for første program, ikke blir en del av regjeringens vedtak.

Utvikling

Behov for utvikling av forbedret eller ny statistikk står sentralt i programforslaget.

Endringer i programmet fra forrige periode omfatter:

- ny offisiell statistikk ved at eksisterende statistikk som ikke har vært i programmet tidligere blir klassifisert som offisiell
- ny offisiell statistikk hvor det ikke har vært statistikk tidligere
- offisiell statistikk på områder som har vært dekket tidligere, og som vil bli videreutviklet med nytt datagrunnlag og/eller nye metoder

En oversikt over endringer fra det første statistikkprogrammet og forslag til utviklingstiltak i kommende program er lagt ved (vedlegg 3). Den viser hvilke tiltak som er knyttet til EØS-forpliktelser, andre internasjonale forpliktelser eller anbefalinger, bærekraftsindikatorer og annen bakgrunn for forslaget.

I noen tilfeller vil etablering av ny statistikk avhenge av forhold som er usikre ved starten av perioden, som lovgivning, datatilgang eller finansiering. Dette generelle forbeholdet påpekes i kapitlet om omfang og innhold, og omtalen av noen forslag angir også at utviklingsarbeidet ikke er endelig fastlagt.

Budsjettkonsekvenser

Finansdepartementet har i brevet angitt at forslaget til nytt statistikkprogram bør søke å ta utgangspunkt i gjeldende budsjetttrammer. Forslag som innebærer vesentlige budsjettkonsekvenser, skal fremmes og behandles i den ordinære budsjettprosessen for statsbudsjettet 2024.

Ressursbehovene for utviklingsforslagene er vurdert av SSB og de andre berørte produsentene av offisiell statistikk. Tiltakene i programforslaget søkes i stor grad dekket innenfor eksisterende budsjetttrammer, gjennom omprioriteringer og effektivisering. Se vedlegg 4 for en oversikt over utviklingstiltak som har budsjettmessige konsekvenser. Kostnadsestimatene er foreløpige. Det vil bli fremmet satsingsforslag som en del av den ordinære budsjettprosessen.

Med vennlig hilsen

Geir Axelsen
administrerende direktør

VEDLEGG

Vedlegg 1: Forslag til nasjonalt program for offisiell statistikk 2024–2027

Vedlegg 2: Vurdering av programperiode

Vedlegg 3: Oversikt over utviklingstiltak i programforslag 2024–2027 og endringer i første programperiode

Vedlegg 4: Budsjettmessige konsekvenser av forslag til nasjonalt program for offisiell statistikk 2024–2027